

Motion till riksdagen 2009/10:Sf335

av **Olof Lavesson (m)**

Frivillig återvandring

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om frivillig återvandring.

Motivering

I Sverige har Migrationsverket som uppdrag att hjälpa invandrare med permanenta uppehållstillstånd som frivilligt vill återvända till sina hemländer. Målet är att stödja dem så att de själva ska kunna avgöra om och när de vill återvända till sina ursprungsländer. Det yttersta ansvaret för genomförande ligger på kommunerna, men efterlevs inte alltid.

Invandring berikar vårt samhälle och öppna gränser gör det möjligt för många att skapa sig ett bättre liv. Det ansvar Sverige tar för flyktingmottagande, kombinerat med regeringens nya regler för arbetskraftsinvandring, ger nya möjligheter för många människor men också för vårt samhälle i stort.

En modern integrationspolitik måste också hjälpa de personer som en dag vill återvända. Antingen omedelbart eller på längre sikt. Alla vill inte bo i Sverige för evigt utan ser vårt land som en tillfällig fristad. De kommuner som under de senaste åren tagit emot flest nyanlända är Stockholm, Göteborg, Malmö och Södertälje (riksdagens utredningstjänst). Möjligheterna till frivillig återvandring skiljer sig avsevärt mellan dessa kommuner.

Återvandringskontoret i Stockholm arbetar sedan 2006 med ett projekt kallat "Program för human återvandring", som särskilt inriktar sig på återvandring till kommuner i Bosnien och Hercegovina. Syftet är att stödja bosnier i Sverige att planera och genomföra sin återvandring. Lokala center har byggts upp och invigts i nio kommuner i Bosnien och Hercegovina. Successivt skapas en "osynlig bro" mellan Sverige och hemlandet med hjälp till bostad, arbete, utbildning, barnomsorg, etcetera. Efterfrågan är stor. Kontoret handlägger ett fyrtiotal ärenden åt gången men hundratals står i kö för hjälp.

Fel! Okänt namn på

Göteborg har valt en annan metod. Där arbetar Göteborgsinitiativet, en frivilligorganisation för flyktingars och invandrades situation, sedan 1997 på uppdrag av Göteborgs stad. Ett nytt projekt kallat "Återvandring och Utveckling" har precis påbörjats där den enskilde kan få hjälp med kontakter med den lokala arbetsmarknaden och med olika bistånds- och återuppbyggnadsprojekt i hemlandet.

Även om arbetet ser olika ut i landets två största städer är de framgångsrika. Värre är det i andra kommuner som också tar ett stort ansvar för flyktingmottagande. En undersökning från riksdagens utredningstjänst visar att Södertälje inte behandlat frågan, på vare sig politisk nivå eller kommunledningsnivå. I Malmö följer man förvisso gällande bestämmelser och har fastslagit vilket ekonomiskt stöd som utgår, men något aktivt arbete har inte funnits sedan 2003. Då avslutades det ettåriga projektet Tellus som bedrevs i samarbete med Migrationsverket och Landskrona kommun. Under året återvandrade nio personer permanent. Några uppgifter om hur många som återvandrat sedan dess saknas.

Möjlighet till hjälp och stöd för frivillig återvandring har blivit ett lotteri där kommundeltagandet är avgörande för utgången. Konsekvenserna för den enskilde blir orimliga.

Regeringen bör införa en nationell strategi för frivillig återvandring. Kommunerna bör där åläggas att ha en aktiv planering för hjälp till frivillig återvandring för den som så önskar. Rätten till individuell handlingsplan bör slås fast. Likaså rätten till sekretess för den enskilde. Idag avstår många från att undersöka förutsättningarna för återvandring av rädsla för att uppehållstillståndet i så fall ska dras in. Det behövs dessutom fler plattformar för kunskapsöverföring mellan Sverige och hemlandet.

Att som idag finansiera utanförskap i Sverige istället för hjälp till ett fungerande liv i hemlandet är inte rimligt.

Sverige har blivit känt för sin humana flyktingpolitik, och öppenhet är för oss ett signum. Men öppenheten får inte leda till att människor blir ofrivilligt inlåsta på grund av svårigheter att återvändra.

Stockholm den 5 oktober 2009

Olof Lavesson (m)